

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Nr.	Vår ref	Dato
I-4/2013	13/3500 -	09.09.2013

ENDRINGER I PSYKISK HELSEVERNLOVEN - VARSLING AV FORNÆRMEDE OG ETTERLATTE, NATTELÅSING AV PASIENTROM M.M.

1 INNLEDNING

Ved lov 14. juni 2013 nr. 37 er det gjort endringer i psykisk helsevernloven. Det er vedtatt nye regler om varsling av fornærmede eller dennes etterlatte ved gjennomføring og opphør av dom på tvungent psykisk helsevern, jf. ny § 5-6 c. Det er også vedtatt nye regler om opplysningsplikt for faglig ansvarlig og unntak fra taushetsplikt knyttet til reglene om besøksforbud i straffeprosessloven, jf. endringer i § 5-6 a. Endringene trer kraft 1. januar 2014.

I tillegg har psykisk helsevernloven fått en ny bestemmelse som på nærmere bestemte vilkår gir adgang til nattelåsing av pasientrom, jf. § 4A-6 a. Denne endringen trådte i kraft 14. juni 2013.

Formålet med rundskrivet er å gi en nærmere orientering om endringene. Departementet viser også til forarbeidene til de nye reglene i Prop. 91 L (2012–2013) og Innst. 312 L (2012–2013).

De nye lovbestemmelsene følger som vedlegg.

2 VARSLING AV FORNÆRMEDE OG ETTERLATTE

2.1 Bakgrunn

Adgangen til å avsi dom på tvungent psykisk helsevern gjelder ved alvorlige

voldsforbrytelser, seksualforbrytelser mv., saker der det kan være en stor påkjenning for fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte å treffe på domfelte. Dette er bakgrunnen for at det er vedtatt nye regler om varsling av fornærmede eller etterlatte ved gjennomføring og opphør av dom på tvungent psykisk helsevern. Formålet med varslingsreglene er at fornærmede og etterlatte kan forberede seg på muligheten for å treffe på domfelte.

I psykisk helsevernloven § 5-6 c sjuende ledd er det tatt inn en forskriftshjemmel som gir departementet mulighet til å gi nærmere regler om varslingsplikten. Så langt har departementet ikke funnet grunn til å gi nærmere regler i forskrift.

De nye varslingsreglene trer i kraft 1. januar 2014.

2.2 Alminnelige vilkår for varslingsplikten

Det første vilkåret for at varslingsplikten skal inntre, er at det er ”*av betydning for fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte*” å bli varslet, jf. § 5-6 c første ledd. Det er viktig at det i hvert enkelt tilfelle blir vurdert konkret hvilket behov fornærmede eller etterlatte vil ha for å forberede seg på å treffe på domfelte utenfor behandlingsinstitusjonen. Forholdet mellom domfelte og fornærmede eller etterlatte må vurderes, i tillegg til hvor sannsynlig det er at de kan treffe på hverandre. Også geografisk avstand mellom partene, praksis for utganger og permisjoner ved den aktuelle institusjonen mv. vil være relevante momenter. Premissene i dommen i den aktuelle straffesaken kan også gi nyttig veiledning.

Som regel vil det være av betydning for fornærmede eller etterlatte å bli varslet hvis endringer i gjennomføringen av dommen innebærer en endret risiko for at de kan treffe på domfelte. Det er den faglig ansvarlige som skal ta stilling til om vilkåret ”*av betydning*” er oppfylt, men det må legges stor vekt på fornærmedes ellers etterlattes eget syn på betydningen av å få et varsel.

Varslingsplikten gjelder bare ”*så langt fornærmede eller dennes etterlatte ønsker å bli varslet og så langt hensynet til domfeltes sikkerhet blir tilstrekkelig ivaretatt*”, jf. § 5-6 c femte ledd. Dette betyr ikke at fornærmede eller etterlatte må ta initiativet til at det varsles, men at det må avklares om vedkommende ønsker å bli varslet.

I enkelte tilfeller kan det være fare for hevnaksjoner mot domfelte. Politiet kan eventuelt kontaktes for uttalelse hvis det antas å være fare for dette. I slike tilfeller må det legges vekt på hvilken fare varslingen kan innebære for domfelte. Hensynet til domfeltes sikkerhet må veies mot den velferdsmessige betydningen varslingen vil ha for fornærmede eller dennes etterlatte.

2.3 Hvilke avgjørelser og hendelser omfatter varslingsplikten?

Varslingsplikten gjelder informasjon om forskjellige avgjørelser og hendelser under gjennomføring og opphør av dom på tvungent psykisk helsevern. Hvilke avgjørelser som omfattes, er regulert i psykisk helsevernloven § 5-6 c første og tredje ledd. I tillegg gjelder varslingsplikten unndragelse av gjennomføring av dom på tvungent psykisk helsevern, jf. § 5-6 c andre ledd. Felles for disse avgjørelsene og hendelsene er at de kan innebære en risiko for at fornærmede eller dennes etterlatte kan treffe på domfelte.

I § 5-6 c første ledd første punktum er det vist til ”*informasjon om vedtak som nevnt i §§ 5-2 og 5-4*”. Dette gjelder for de første avgjørelser om hvilken institusjon som skal ha behandlingsansvaret for den domfelte, jf. § 5-2. Det vil som regel være av betydning for

fornærmede eller etterlatte å få vite hvilken institusjon domfelte oppholder seg i og hvor denne institusjonen ligger.

For det andre omfatter varslingsplikten vedtak om overføring av domfelte fra døgnopphold i en institusjon til tvungent psykisk helsevern uten døgnopphold, jf. § 5-4 andre ledd. Slike overføringer kan innebære større risiko for at fornærmede eller etterlatte kan treffe på domfelte utenfor institusjonen. Hvis fornærmede eller etterlatte ønsker å få vite at domfelte ikke lenger skal ha døgnopphold, bør det vanligvis varsles om slike avgjørelser, forutsatt at hensynet til domfeltes sikkerhet blir tilstrekkelig ivaretatt.

For det tredje omfatter varslingsplikten avgjørelser som gjelder overføring av domfelte fra døgnopphold i en institusjon til døgnopphold i en annen institusjon, jf. § 5-4 andre ledd. Slike avgjørelser innebærer ”geografisk flytting” fra en institusjon til en annen. Selv om domfelte fortsatt skal ha døgnopphold, og risikoen for å treffe på domfelte ved permisjoner og utganger nødvendigvis ikke blir større ved slike overføringer, bør fornærmede eller dennes etterlatte vanligvis varsles om dette. Det kan være av betydning for fornærmede eller etterlatte å få vite hvilken institusjon behandlingsansvaret blir overført til, slik at de kan være forberedt på muligheten for å treffe på domfelte på nye steder.

I denne sammenhengen regnes regional sikkerhetsavdeling som egen institusjon. Vedtak om overføring til og fra regional sikkerhetsavdeling omfattes dermed av varslingsplikten etter § 5-6 c første ledd første punktum.

For det fjerde omfatter varslingsplikten ”*informasjon om overføringer mellom ulike sikkerhetsnivåer innen samme institusjon*”, jf. § 5-6 c første ledd andre punktum. Også slike overføringer kan innebære endring i risikoen for at fornærmede eller dennes etterlatte kan treffe på domfelte.

I forbindelse med varslingsplikten om overføringer mellom institusjoner og sikkerhetsnivåer vil det ofte være nødvendig å gi utfyllende informasjon av betydning for fornærmedes og etterlattes muligheter for å treffe på domfelte, for eksempel praksis for utganger og permisjoner ved den aktuelle institusjonen eller sikkerhetsnivået.

Varslingsplikten omfatter for det femte ”*tidspunkt for enkeltpermisjoner*”, forutsatt at det er ”*av særlig betydning*” for fornærmede eller etterlatte, jf. § 5-6 c første ledd tredje punktum. Dette innebærer at terskelen for å varsle om slike avgjørelser er noe høyere enn for andre avgjørelser. Det bør i vurderingen av om det skal varsles om tidspunkt for enkeltpermisjoner, også legges vekt på om varsel vil skape unødig uro hos fornærmede eller etterlatte. I tillegg må det her som ellers legges vekt på at domfeltes sikkerhet blir tilstrekkelig ivaretatt.

For det sjette omfatter varslingsplikten tilfeller der domfelte ”*unndrar seg gjennomføring av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern*”, jf. § 5-6 c andre ledd. Dette omfatter både rømning og andre unndragelser som det vil være av betydning for fornærmede eller etterlatte å bli varslet om. Det kan for eksempel være av betydning for disse å få vite at domfelte ikke har kommet tilbake etter permisjon. Her som ellers må det gjøres en konkret vurdering av betydningen av å varsle. Det må blant annet legges vekt på hvor lang tid som har gått etter at domfelte skulle vært tilbake fra permisjon. Varslingen skal i disse tilfellene skje ”*så snart som mulig*”.

Varslingsplikten omfatter også ”*tidspunktet for opphør av dom på tvungent psykisk helsevern*”, jf. § 5-6 c tredje ledd. Varslingen skal i disse tilfellene skje ”*på forhånd*”. Dette

innebærer at varsel kan bli gitt før avgjørelsen er endelig. I så fall må det informeres om at avgjørelsen kan bli endret.

Straffeloven § 39 b har nærmere regler om opphør av dom på tvungent psykisk helsevern. Etter begjæring fra den domfelte, dennes nærmeste pårørende eller den faglig ansvarlige ved den institusjonen som har behandlingsansvaret for domfelte, kan påtalemyndigheten fremme sak om opphør for tingretten, som skal avgjøre saken ved dom, jf. straffeloven § 39 b første ledd. Opphør av reaksjonen kan ikke begjæres før ett år etter at overføringsdommen eller en dom som nekter opphør, er endelig, jf. straffeloven § 39 b andre ledd. Påtalemyndigheten kan til enhver tid beslutte opphør av særreaksjonen. Senest tre år etter siste rettskraftige dom skal påtalemyndigheten enten beslutte opphør av reaksjonen eller bringe saken inn for tingretten, som avgjør om reaksjonen skal opprettholdes, jf. straffeloven § 39 b tredje ledd.

Det vises også til de alminnelige vilkårene for varsling omtalt i pkt. 2.2.

2.4 Nærmere om hvem som skal varsle, hvem som skal varsles, saksbehandlingsregler og klage

2.4.1 Hvem skal varsle?

Det er helsevesenet som har ansvaret for å ivareta sikkerheten ved gjennomføring av dom på tvungent psykisk helsevern, og det er den faglig ansvarlige som skal bestemme hvordan det tvungne psykiske helsevernet til enhver tid skal gjennomføres, jf. psykisk helsevernloven § 5-3. På denne bakgrunn er plikten til å varsle pålagt den faglig ansvarlige. Hvis faglig ansvarlig ikke kjenner til hvem som er fornærmet eller etterlatte i straffesaken, må faglig ansvarlig innhente opplysninger om dette fra påtalemyndigheten. I den grad påtalemyndigheten kjenner til forhold som gjør det utilrådelig å gjennomføre varsling, må påtalemyndigheten formidle dette til faglig ansvarlig.

Det vil ofte være nødvendig at faglig ansvarlig diskuterer spørsmål om varsling med påtalemyndigheten. Det er derfor presisert i § 5-6 c fjerde ledd andre punktum at lovbestemt taushetsplikt ikke er til hinder for at den faglig ansvarlige og påtalemyndigheten utveksler nødvendige opplysninger av betydning for varsling. Påtalemyndigheten og politiet kan for eksempel ha informasjon om hvilken betydning varslingen kan ha for fornærmede og etterlatte og om varslingen kan få konsekvenser for domfeltes sikkerhet.

I § 5-6 c fjerde ledd første punktum er det presisert at lovbestemt taushetsplikt ikke er til hinder for at den faglig ansvarlige gir opplysninger til fornærmede eller dennes etterlatte, når dette er nødvendig for å oppfylle varslingsplikten.

2.4.2 Hvem skal varsles?

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning har utarbeidet retningslinjer om varsling av fornærmede eller etterlatte etter straffegjennomføringsloven. I disse retningslinjene framgår det at begrepet "etterlatte" skal forstås slik at det omfatter "avdødes ektefelle, samboer, barn, foreldre eller søsken". Det framgår også at det er tilstrekkelig at en av de etterlatte varsles. Denne definisjonen og avgrensningen skal legges til grunn også for varslingsplikten etter psykisk helsevernloven.

2.4.3 Saksbehandlingsregler og klage

En beslutning om å varsle fornærmede eller dennes etterlatte må anses som et enkeltvedtak. Når fornærmede eller etterlatte har ønsket å bli varslet, vil også beslutning om å nekte varsling være enkeltvedtak.

Reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven skal følges, jf. psykisk helsevernloven § 1-6, der det framgår at forvaltningsloven som hovedregel gjelder for behandling av saker etter psykisk helsevernloven. Departementet viser særlig til forvaltningsloven §§ 24 - 27 om begrunnelse av enkeltvedtak, begrunnelsens innhold, underretning mv. og reglene om forhåndsvarsling i § 16.

Adgangen til å klage er regulert i psykisk helsevernloven § 5-6 c sjette ledd. Her framgår det at domfelte, fornærmede og dennes etterlatte kan påklage vedtak om varsling etter første og tredje ledd. Beslutninger som gjelder varsel om at domfelte unndrar seg gjennomføring av dom på tvungent psykisk helsevern, kan ikke påklages. Fylkesmannen er klageinstans.

Varslet skal gis i så god tid som mulig, slik at fornærmede eller dennes etterlatte kan innrette seg etter det. Det må framgå uttrykkelig av varselet at fornærmede eller etterlatte kan reservere seg mot ytterligere varsel i framtiden.

3 OPPLYSNINGSPLIKT KNYTTET TIL BESØKSFORBUD

3.1 Bakgrunn

Etter straffeprosessloven § 222 a kan påtalemyndigheten ilegge besøksforbud både i tilfeller der den som forbudet skal beskytte, har begjært det, og hvis allmenne hensyn krever det.

Tiltaket kan anvendes hvis det er ”*grunn til å tro*” at den forbudet retter seg mot, ellers vil begå en straffbar handling overfor en annen person eller forfølge eller på annet vis krenke en annens fred. Det kreves ikke at det foreligger en anmeldelse, eller at den eller de som skal beskyttes av besøksforbudet, ønsker å anmelde forholdet. Som hovedregel kreves det ikke sannsynlighetsovervekt for at de nevnte handlingene vil bli begått. Påtalemyndigheten må vurdere risikoen for at en av handlingene kan skje på bakgrunn av tidligere handlinger, trusler eller andre særlige forhold som tyder på at det er fare for overgrep.

Det er ikke gitt egne regler i psykisk helsevernloven om adgang til å ilegge besøksforbud ved gjennomføring av dom på tvungent psykisk helsevern. Den faglig ansvarlige bør imidlertid i sin vurdering av hvordan det tvungne psykiske helsevernet skal gjennomføres, også vurdere om adgangen til å ilegge besøksforbud bør benyttes. Hvis faglig ansvarlig finner at dette kan være et hensiktsmessig tiltak, bør saken tas opp med påtalemyndigheten, som har myndighet til å ilegge besøksforbud. Dette er bakgrunnen for at det er vedtatt nye regler om plikt for den faglig ansvarlige til å gi nødvendige opplysninger til påtalemyndigheten eller retten når det gjelder spørsmål om besøksforbud bør ilegges, jf. tilføyelse i psykisk helsevernloven § 5-6 a første ledd.

Nærmere regler om hva besøksforbudet kan gå ut på, hvor lenge det skal gjelde, påtalemyndighetens beslutning og adgang til å kreve beslutningen brakt inn for retten m.m. framgår av straffeprosessloven § 222 a. Departementet viser også til Prop. 91 L (2012-2013), der det er gitt en oversikt over reglene om besøksforbud i punkt 6.1.

3.2 Nærmere om opplysningsplikten

Etter psykisk helsevernloven § 5-6 a skal den faglig ansvarlige uten hinder av taushetsplikt gi påtalemyndigheten og retten de opplysninger som er nødvendige for å vurdere om tvungent psykisk helsevern skal opprettholdes, jf. straffeprosessloven § 39. Nærmere orientering om denne bestemmelsen framgår av [Prop. 108 L \(2011–2012\)](#) punkt 6.5. Med virkning fra 1. januar 2014 blir opplysningsplikten utvidet til også å gjelde spørsmål ”om besøksforbud bør nedlegges, jf. straffeprosessloven § 222 a”. Denne tilføyelsen innebærer at faglig ansvarlig uten hinder av lovbestemt taushetsplikt skal gi påtalemyndigheten og retten nødvendige opplysninger knyttet til spørsmål om besøksforbud bør nedlegges. Bestemmelsen pålegger plikt til å gi relevante og nødvendige opplysninger både etter begjæring fra påtalemyndigheten eller retten og av eget tiltak.

4 ADGANG TIL Å LÅSE PASIENTROM

4.1 Bakgrunn

Nattelåsing av pasientrom kan hindre at urolige og farlige pasienter forlater rommet om natten og skaper uro og utgjør fare for skade på andre pasienter og personalet. Adgang til nattelåsing kan dermed gi mer ro og økt sikkerhet. Forutsatt at pasienten til enhver tid kan kontakte tilstedeværende personell og be om å få komme ut når det er nødvendig, vil nattelåsing ikke innebære en uforholdsmessig belastning for særlig farlige pasienter. På denne bakgrunn er det vedtatt nye regler om adgang til nattelåsing av pasientrom avgrenset til å gjelde enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå og de regionale sikkerhetsavdelingene, jf. psykisk helsevernloven § 4A-6 a. Reglene trådte i kraft 14. juni i år.

4.2 Adgang til nattelåsing forutsetter tillatelse fra departementet

Før nattelåsing etter kan tas i bruk, må det foreligge en tillatelse fra departementet. Dette framgår av § 4A-6 a første ledd. Det må sendes en begrunnet søknad til departementet, som må vurdere om vilkårene for å ta i bruk dette tiltaket er oppfylt. Departementet anser det i første omgang ikke aktuelt å gi tillatelse til mer enn en regional sikkerhetsavdeling. Det tas sikte på å gjennomføre en evaluering av hvordan de nye reglene har virket innen fem år etter ikrafttredelsen. På bakgrunn av denne evalueringen kan det bli aktuelt å åpne for nattelåsing ved flere regionale sikkerhetsavdelinger.

Dersom det er nødvendig å gjøre bygningsmessige endringer og tilpasninger før nattelåsing av pasientrom kan benyttes, må disse være på plass før departementet kan gi tillatelse til å benytte nattelåsing.

4.3 Virkeområde

Virkeområdet for reglene om nattelåsing av pasientrom er avgrenset til å gjelde enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå og regionale sikkerhetsavdelinger, jf. § 4A-6 a første ledd. Denne avgrensningen markerer at reglene skal dekke behov som kan oppstå hos en begrenset gruppe pasienter.

Psykisk helsevernloven § 4A-2 andre ledd definerer regional sikkerhetsavdeling slik:
”Med regional sikkerhetsavdeling menes avdeling som på regionalt nivå behandler og utreder pasienter med alvorlig sinnslidelse eller mistanke om dette, og hvor det foreligger aktuell risiko for alvorlig voldelig atferd.”

Enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå er i § 4A-2 tredje ledd definert slik:

”Med enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå menes enhet innenfor regional sikkerhetsavdeling som kan ta imot pasienter der det på grunn av særlig risiko for rømning, gisseltaking, alvorlig voldelig atferd eller angrep mot pasienten selv, medpasienter eller personell, er nødvendig med særlig forhøyet sikkerhet.”

Definisjonene gjengitt ovenfor viser at det foreligger en risiko for ”alvorlig voldelig atferd”. Departementet legger til grunn at tiltaket bare vil være aktuelt for noen få personer.

4.4 Øvrige vilkår for å benytte nattelåsing

Adgangen til å benytte nattelåsing er begrenset til tidsrommet ”fra kl. 23.00 til kl. 06.00” etter en ”individuell vurdering av pasientens tilstand”, jf. § 4A-6 a første ledd. Dette innebærer at det i hvert enkelt tilfelle må vurderes om sikkerheten for pasienten, medpasienter og personalet blir tilstrekkelig ivaretatt, og om pasienten får en forsvarlig behandling. Departementet understreker at dette krever en fortløpende vurdering av om vilkårene for nattelåsing er oppfylt, og om tiltaket for øvrig bør videreføres.

Av § 4A-6 a andre ledd framgår det at ”Tillatelse etter første ledd skal være tidsbegrenset.” Ved behandling av søknad om nattelåsing vil departementet vurdere nærmere hva slags tidsbegrensning som skal gjelde. Departementet kan også sette vilkår om nærmere tidsbegrensning i de konkrete vedtakene om nattelåsing.

I § 4A-6 a tredje ledd er det for det første presisert at tiltaket bare kan benyttes ”hvis det er uomgjengelig nødvendig for å hindre pasienten i å skade andre, eller for å avverge betydelig skade på bygninger, inventar eller andre ting.” Det er ikke tilstrekkelig at det er en viss risiko for skade. Videre kreves det risiko for å skade andre eller fysiske gjenstander. Fare for at pasienten skader seg selv kan ikke begrunne nattelåsing.

Kravet ”uomgjengelig nødvendig” innebærer at det må foretas en streng vurdering av behovet for tiltaket. Vilkåret er det samme som gjelder for å bruke andre tvangsmidler etter psykisk helsevernloven § 4-8.

Etter § 4A-6 a tredje ledd er det også stilt vilkår om at tiltaket bare kan benyttes ”når lempeligere midler har vist seg å være åpenbart forgjeves eller utilstrekkelige.” Dette tilsvarende krav som gjelder for bruk av andre tvangsmidler etter § 4-8. Departementet understreker at enhver bruk av tvang skal være etisk og faglig forsvarlig og i samsvar med krav til personlig integritet, slik det framgår av psykisk helsevernloven § 4-2.

Departementet anser ikke kontinuerlig vakthold utenfor pasientrommet som et lempeligere tiltak enn nattelåsing etter § 4A-6 a tredje ledd. Det er således ikke plikt til å prøve ut kontinuerlig vakthold før det settes i verk nattelåsing. Unntak gjelder når vaktholdet kan regnes som et behandlingsrettet tiltak.

En forutsetning for nattelåsing er at pasienten til enhver tid kan kontakte tilstedeværende personell. Det kan for eksempel oppstå et nødvendig behov for pasienten til å komme ut. Dette framgår som en klar forutsetning i forarbeidene til bestemmelsen, jf. Prop. 91 L (2012-2013) punkt 7.4.2. Her er det også presisert at personalet ikke må oppholde seg lenger unna enn at pasienten kan få nødvendig hjelp. Personalet må imidlertid gis nødvendig tid til å hente ekstra hjelp hvis det er nødvendig.

I § 4A-6 a fjerde ledd er det bestemt at nattelåsing ikke kan benyttes for pasienter under 16 år. Dette tilsvarer bestemmelsen i § 4-8 tredje ledd.

Nattelåsing kan bare benyttes etter at faglig ansvarlig har truffet *vedtak* om dette, jf. § 4A-6 a femte ledd. Det er også stilt krav om at vedtaket ”*skal nedtegnes uten opphold*”. Videre er det presisert at vedtaket ”*kan påklages til kontrollkommissjonen av pasienten eller hans eller hennes pårørende.*” Dette tilsvarer bestemmelser i § 4-8 femte ledd.

I § 4A-6 a sjette ledd er det bestemt at pasient som underkastes nattelåsing ”*skal ha forsvarlig tilsyn av pleiepersonale.*” Spørsmål om hva som kan anses som forsvarlig tilsyn, må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Departementet kan eventuelt sette nærmere vilkår om tilsyn hvis det blir gitt tillatelse til nattelåsing.

Etter § 4A-6 a sjuende ledd kan departementet gi nærmere forskrifter om nattelåsing av pasientrom. Så langt har departementet ikke funnet grunn til å gi slike forskrifter.

Med vennlig hilsen

Kari Sønderland e.f.
ekspedisjonssjef

Geir Helgeland
avdelingsdirektør

Vedlegg

Vedlegg

Ny § 4A-6 a:

§ 4A-6 a Nattelåsing av pasientrom

Etter tillatelse fra departementet kan enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå og regionale sikkerhetsavdelinger gis adgang til å låse dør til pasientrom i tiden fra kl. 23.00 til kl. 06.00 etter en individuell vurdering av pasientens tilstand.

Tillatelse etter første ledd skal være tidsbegrenset.

Tiltak etter første ledd kan bare benyttes hvis det er uomgjengelig nødvendig for å hindre pasienten i å skade andre, eller for å avverge betydelig skade på bygninger, inventar eller andre ting. Tiltaket kan bare benyttes overfor pasienter under tvungent psykisk helsevern og bare når lempeligere midler har vist seg å være åpenbart forgjeves eller utilstrekkelige.

For pasienter under 16 år er det ikke adgang til å benytte nattelåsing.

Tiltak etter første ledd kan bare benyttes etter vedtak av den faglig ansvarlige, dersom ikke annet er fastsatt i forskrift. Vedtaket skal nedtegnes uten opphold. Vedtaket kan påklages til kontrollkommisjonen av pasienten eller hans eller hennes nærmeste pårørende.

Pasient som underkastes tiltak etter første ledd, skal ha forsvarlig tilsyn av pleiepersonale.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om nattelåsing av pasientrom.

§ 5-6 a første ledd etter endringene:

Uten hinder av lovbestemt taushetsplikt skal den faglig ansvarlige gi påtalemyndigheten og retten de opplysninger som er nødvendige for å vurdere om tvungent psykisk helsevern skal opprettholdes, jf. straffeloven § 39 b, og om besøksforbud bør nedlegges, jf. straffeprosessloven § 222 a.

Ny § 5-6 c:

§ 5-6 c Varsel til fornærmede og etterlatte

Dersom det er av betydning for fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte, skal den faglig ansvarlige gi fornærmede eller etterlatte informasjon om vedtak som nevnt i §§ 5-2 og 5-4. Varslingsplikten omfatter også informasjon om overføring mellom ulike sikkerhetsnivåer innen samme institusjon. Dersom det er av særlig betydning for fornærmede eller etterlatte, skal den faglig ansvarlige også varsle om tidspunkt for enkeltpermisjoner.

Dersom det er av betydning for fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte å få kjennskap til at domfelte unndrar seg gjennomføring av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern, skal den faglig ansvarlige så snart som mulig varsle fornærmede eller dennes etterlatte om unndragelsen.

Dersom det er av betydning for fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte å få kjennskap til tidspunktet for opphør av dom på tvungent psykisk helsevern, skal den faglig ansvarlige varsle fornærmede eller dennes etterlatte på forhånd.

Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at den faglig ansvarlige gir opplysninger etter første til tredje ledd til den fornærmede eller dennes etterlatte. Lovbestemt taushetsplikt er heller ikke til hinder for at den faglig ansvarlige og påtalemyndigheten utveksler nødvendige opplysninger av betydning for varsling etter første til tredje ledd.

Bestemmelsene i første til tredje ledd gjelder bare så langt fornærmede eller dennes etterlatte ønsker slik varsling, og så langt hensynet til domfeltes sikkerhet blir tilstrekkelig ivaretatt.

Domfelte, fornærmede og dennes etterlatte kan påklage vedtak om varsling etter første og tredje ledd til Fylkesmannen.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om varslingsplikten etter første til fjerde ledd.

